

DUTCH TRANSLATED EXCERPT OF THE LEGAL CODE OF CONDUCT FOR ATTORNEY SERVICES IN THE EUROPEAN COMMUNITY

* * *

EXCERPTS APPLICABLE TO THE BELGIAN AND DUTCH LEGISLATION

Aangezien de verscheidenheid van de regels en gebruiken van de Belgische en Nederlandse balies inzake de grensoverschrijdende activiteiten van hun leden, de betrekkingen tussen de leden van de verschillende balies kan beïnvloeden; En aangezien het past er eenheid in te brengen krachtens artikel 494 Ger.W. ; stelt de algemene raad van de Belgische Nationale Orde van advocaten én de Koninklijke Orde van Nederlandse Advocaten het volgend reglement vast :

Artikel 1

De gedragscode voor de advocaten van de Europese Gemeenschap, bij eenparigheid aanvaard door de vertegenwoordigers van de balies van de Europese Gemeenschap in de plenaire vergadering van de C.C.B.E. te Straatsburg op 28 oktober 1988, wordt goedgekeurd.

Artikel 2

De gedragscode en de memorie van toelichting worden gevoegd bij onderhavig reglement (excerpt van) daterend van 12 oktober 1989.

GEDRAGSCODE VOOR DE ADVOCATEN VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAP

bij eenparigheid aanvaard door de vertegenwoordigers van de 12 balies van de Europese Gemeenschap in de plenaire vergadering van de C.C.B.E te Straatsburg op 28 oktober 1988.

INHOUD

1. INLEIDING

- 1.1. De taak van de advocaat
- 1.2. De aard van de gedragsregels
- 1.3. De doelstellingen van de gedragscode
- 1.4. Toepassingsgebied ratione personae
- 1.5. Toepassingsgebied ratione materiae
- 1.6. Definities

2. ALGEMENE BEGINSELEN

- 2.1. Onafhankelijkheid
- 2.2. Vertrouwen en persoonlijke integriteit
- 2.3. Het beroepsgeheim
- 2.4. Het inachtnemen van de gedragsregels van andere balies
- 2.5. Onverenigbaarheden
- 2.6. Persoonlijke publiciteit
- 2.7. Belang van de cliënt

3. VERHOUDING TOT DE CLIENT

- 3.1. Begin en einde van de betrekkingen met de cliënt
- 3.2. Tegenstrijdige belangen
- 3.3. Pactum de quota litis
- 3.4. Vaststelling van het honorarium
- 3.5. Voorschotten op honorarium en verschotten
- 3.6. Verdeling van honoraria met iemand die geen advocaat is
 - 3.7. Rechtsbijstand
 - 3.8. Gelden van derden
- 3.9. Verzekering beroepsaansprakelijkheid

4. VERHOUDING TOT DE RECHTER

- 4.1. Regels geldend voor het optreden tegenover de rechter
- 4.2. Contradictoir karakter van de procedure
- 4.3. Eerbied voor de rechterlijke macht
- 4.4. Onjuiste of misleidende inlichtingen
- 4.5. Toepasselijkheid t.a.v. arbiters en personen die soortgelijke functies uitoefenen

5. BETREKKINGEN TUSSEN ADVOCATEN ONDERLING

- 5.1. Confraterniteit
- 5.2. Samenwerking tussen advocaten van verschillende lidstaten
- 5.3. Briefwisseling tussen advocaten
- 5.4. Honorarium voor introducties
- 5.5. Contact met tegenpartij
- 5.6. Verandering van advocaat
- 5.7. Financiële aansprakelijkheid
- 5.8. Opleiding van jonge advocaten
- 5.9. Geschillen tussen advocaten van verschillende lidstaten

1. INLEIDING

1.1. De taak van de advocaat

In een maatschappij, die gegrondvest is op de eerbied voor gerechtigheid, heeft de advocaat een voorname rol. Deze is niet beperkt tot het getrouwelijk uitvoeren van een opdracht binnen het kader van de wet. In een rechtstaat is de advocaat onontbeerlijk voor de rechtsbedeling en voor de rechtzoekenden, wier rechten en vrijheden hij moet verdedigen; hij is zowel de raadsman als de verdediger van zijn cliënt.

Zijn taak legt hem velerlei plichten en verplichtingen op, die soms met elkaar in tegenspraak schijnen te zijn, en wel jegens

- de cliënt,
- de rechterlijke en andere instanties, waarvoor de advocaat zijn cliënt bijstaat of vertegenwoordigt,
- zijn beroepsgroep in het algemeen en iedere beroepsgenoot in het bijzonder,
- het publiek, voor wie een vrij en onafhankelijk beroep, gebonden door het eerbiedigen van de regels, die de beroepsgroep zichzelf heeft opgelegd, een wezenlijk middel is voor het waarborgen van de rechten van de mens tegen de staat en andere gezagsdragers.

1.2. De aard van de gedragsregels

1.2.1. Door hun vrijwillige aanvaarding beogen de gedragsregels een goede uitoefening van de taak van de advocaat te waarborgen, een taak die erkend wordt onontbeerlijk te zijn voor het goed functioneren van iedere samenleving. Het niet-naleven ervan zal uiteindelijk moeten leiden tot een disciplinaire maatregel.

1.2.2. Iedere balie heeft haar eigen specifieke regels, die geworteld zijn in haar eigen tradities. Zij zijn aangepast zowel aan de organisatie en het werkterrein van de advocaat in de betrokken lidstaat als aan de gerechtelijke en administratieve procedures en de nationale wetgeving. Het is noch mogelijk noch wenselijk ze daarvan te vervreemden en evenmin te pogen regels, die zich daartoe niet lenen, te veralgemenen.

De bijzondere regels van elke balie hebben niettemin betrekking op dezelfde waarden en geven veelal blijk van een gemeenschappelijke grondslag.

1.3. De doelstellingen van de gedragsregels

1.3.1. De voortschrijdende integratie van de Europese Gemeenschap en de intensivering van de grensoverschrijdende activiteiten van de advocaat binnen de Gemeenschap hebben het in het algemeen belang noodzakelijk gemaakt uniforme regels vast te stellen, die voor iedere advocaat in de Gemeenschap gelden voor zijn grensoverschrijdende activiteiten ongeacht tot welke balie hij behoort. De vaststelling van zulke regels heeft met name ten doel de moeilijkheden te verminderen die voortvloeien uit de toepassing van twee stelsels van gedragsregels, zoals bepaald in artikel 4 van de Richtlijn 77/249 dd. 22 maart 1977.

1.3.2. De beroepsorganisaties van advocaten, verenigd in de C.C.B.E., spreken de wens uit, dat de in het navolgende vastgestelde regels van nu af aan erkend zullen worden als de uiting van de gemeenschappelijke overtuiging van alle balies van de Europese Gemeenschap ten spoedigste volgens nationale en/of communautaire procedures toepasselijk zullen worden verklaard op de grensoverschrijdende activiteiten van de advocaat in de Europese Gemeenschap ; dat zij in acht zullen worden genomen bij iedere herziening van interne gedragsregels met het oog op een geleidelijke harmonisatie daarvan.

Zij spreken voorts de wens uit dat hun interne gedragsregels zoveel mogelijk zullen worden geïnterpreteerd en toegepast overeenkomstig de onderhavige gedragscode. Wanneer de regels van de onderhavige gedragscode toepasselijk zijn verklaard op zijn grensoverschrijdende activiteiten, blijft de advocaat onderworpen aan de

gedragsregels van de balie waartoe hij behoort, voorzover deze in overeenstemming zijn met die van de onderhavige gedragscode.

1.4. Toepassingsgebied rationae personae

De hiernavolgende regels zullen gelden voor de advocaten van de Europese Gemeenschap, zoals bepaald door de Richtlijn 77/249 van 22 maart 1977.

1.5. Toepassingsgebied ratione materiae

Onverminderd het streven naar een geleidelijke harmonisatie van de gedragsregels, die slechts nationaal toepasselijk zijn, zullen de navolgende regels van toepassing zijn op de grensoverschrijdende activiteiten van de advocaat binnen de Europese Gemeenschap.

Onder grensoverschrijdende activiteiten wordt verstaan :

- a. alle professionele contacten met advocaten uit andere lid-staten ;
- b. de activiteiten van een advocaat in een andere lidstaat, ook al begeeft hij zich niet daarheen.

1.6. Definities

In deze code hebben de hiernavermelde uitdrukkingen de volgende betekenis :

"Lidstaat van herkomst" betekent de lidstaat van de balie waartoe de advocaat behoort.

"Lidstaat van ontvangst" betekent elke andere lidstaat waarin de advocaat grensoverschrijdende activiteiten verricht.

"Bevoegde autoriteit" betekent de beroeps- organisatie(s) of autoriteit van de betrokken lidstaat, bevoegd om de beroeps- en/of gedragsregels te bepalen en het disciplinaire toezicht over de advocaten uit te oefenen.

2. ALGEMENE BEGINSELEN

2.1. Onafhankelijkheid

2.1.1. Het veelvoud van verplichtingen, dat op de advocaat rust, vereist zijn absolute onafhankelijkheid, vrij van alle druk, in het bijzonder van de druk van eigen belangen of van beïnvloedingen van buitenaf. Deze onafhankelijkheid is even noodzakelijk voor het vertrouwen in de rechtsbedeling als de onpartijdigheid van de rechter. De advocaat moet derhalve elke aantasting van zijn onafhankelijkheid vermijden en er voor waken de beroepsethiek niet te veronachtzamen om zijn cliënt, de rechter of derden welgevallig te zijn.

2.1.2. Deze onafhankelijkheid is zowel bij adviserende als bij gerechtelijke werkzaamheden noodzakelijk, omdat het door de advocaat gegeven advies geen enkele werkelijke waarde heeft als het slechts gegeven is uit eigen belang, om een ander een plezier te doen of onder druk van buitenaf.

2.2. Vertrouwen en persoonlijke integriteit

Een vertrouwensrelatie kan niet bestaan als er twijfel heerst aan de eerlijkheid, de rechtschapenheid, de onkreukbaarheid of de oprechtheid van de advocaat. Voor hem zijn deze traditionele deugden beroepsverplichtingen.

2.3. Het beroepsgeheim

2.3.1. Het ligt in het wezen van de taak van de advocaat, dat hem van de zijde van zijn cliënt geheimen worden toevertrouwd en dat hem vertrouwelijke mededelingen worden gedaan. Zonder de waarborg van het beroepsgeheim kan er geen vertrouwen bestaan. Het beroepsgeheim wordt derhalve erkend als essentieel en fundamenteel recht en plicht van de advocaat.

2.3.2. De advocaat moet de geheimhouding eerbiedigen van elke vertrouwelijke mededeling die hij krijgt van zijn cliënt, betreffende zijn cliënt of betreffende derden naar aanleiding van de zaken van zijn cliënt.

2.3.3. Deze verplichting is naar tijdsduur onbeperkt.

2.3.4. De advocaat zorgt ervoor dat zijn personeel en alle personen, die met hem in beroepsverband samenwerken zijn beroepsgeheim eerbiedigen.

2.4. Het inachtnemen van de gedragsregels van andere balies

Bij de toepassing van het communautaire recht (met name van de Richtlijn 77/249 van 22 maart 1977) kan de advocaat van een lidstaat ertoe gehouden zijn de gedragsregels van een balie van een lidstaat van ontvangst in acht te nemen.

De advocaat is verplicht zich ervan te vergewissen welke gedragsregels op een bepaalde activiteit van toepassing zijn.

2.5. Onverenigbaarheden

2.5.1. Teneinde de advocaat in staat te stellen zijn beroep uit te oefenen met de vereiste onafhankelijkheid en op

een wijze die strookt met zijn plicht mede te werken aan de rechtsbedeling, is de uitoefening van bepaalde beroepen en ambten onverenigbaar met het beroep van advocaat.

2.5.2. De advocaat, die een cliënt vertegenwoordigt of verdedigt voor een rechtscollege of tegenover de overheid van een lidstaat van ontvangst, zal daar de regels van onverenigbaarheid naleven, die gelden voor de advocaten van die lidstaat van ontvangst.

2.5.3. De in een lidstaat van ontvangst gevestigde advocaat die zich daar rechtstreeks met commerciële zaken of met enige andere activiteit, niet behorend tot het beroep van advocaat, wil bezighouden, is gehouden de regels van onverenigbaarheid na te leven, zoals die gelden voor de advocaten van die lidstaat.

2.6. Persoonlijke publiciteit

2.6.1. Daar waar deze verboden is, zal de advocaat geen persoonlijke publiciteit bedrijven, noch doen bedrijven.

Overigens zal de advocaat slechts persoonlijke publiciteit mogen bedrijven of doen bedrijven in de mate waarin de regels van de balie, waartoe hij behoort, zulks toelaten.

2.6.2. Persoonlijke publiciteit, speciaal in de media, wordt geacht te geschieden daar waar zij toegelaten is, wanneer de betrokken advocaat kan aantonen dat zij plaats had om bestaande of potentiële cliënten te bereiken, die gevestigd zijn in een gebied waar deze publiciteit toegelaten is en dat haar verspreiding elders slechts incidenteel was.

2.7. Belang van de cliënt

Met inachtneming van de wettelijke regels en de gedragsregels is de advocaat verplicht de belangen van zijn cliënt zo goed mogelijk te behartigen en dient hij deze zelfs te stellen boven zijn eigen belangen, die van een andere advocaat of die van de advocatuur in het algemeen.

3. VERHOUDING TOT DE CLIENT

3.1. Begin en einde van de betrekkingen met de cliënt

3.1.1. De advocaat treedt slechts op wanneer hij daartoe opdracht van zijn cliënt heeft gekregen, tenzij hij opdracht ontvangt van een andere advocaat, die de cliënt vertegenwoordigt, of van een bevoegde instantie.

3.1.2. De advocaat zal met spoed, gewetensvol en met ijver, zijn cliënt adviseren en verdedigen. Hij aanvaardt persoonlijk de verantwoordelijkheid voor de taak die hem is toevertrouwd. Hij houdt zijn cliënt op de hoogte van het verloop van de zaak waarmede hij belast is.

3.1.3. De advocaat neemt geen zaak op zich als hij weet of behoort te weten dat hij niet de nodige bekwaamheid bezit om deze te behandelen, tenzij hij dat doet in samenwerking met een advocaat die die bekwaamheid wél bezit. De advocaat kan geen zaak aanvaarden als hij niet in de gelegenheid is deze met spoed te behandelen, rekening houdend met zijn overige verplichtingen.

3.1.4. De advocaat, die van zijn recht gebruik maakt zich aan een zaak te onttrekken, dient zich ervan te vergewissen dat de cliënt tijdig de bijstand van een andere advocaat kan verkrijgen om te voorkomen dat de cliënt schade zou lijden.

3.2. Tegenstrijdige belangen

3.2.1. De advocaat behoort in eenzelfde zaak niet de raadsman, de vertegenwoordiger of de verdediger te zijn van meer dan één cliënt, indien er een belangentegenstelling tussen deze cliënten bestaat of er een wezenlijke dreiging bestaat dat een zodanige tegenstelling zal ontstaan.

3.2.2. De advocaat dient zich ervan te onthouden de zaken van alle betrokken cliënten te behandelen, indien zich een tegenstrijdigheid van belangen voordoet, het beroepsgeheim dreigt geschonden te worden of zijn onafhankelijkheid in gevaar dreigt te komen.

3.2.3. De advocaat mag geen zaak van een nieuwe cliënt op zich nemen indien de geheimhouding van de inlichtingen die hij van een vroegere cliënt heeft verkregen dreigt te worden aangetast of indien de kennis, die hij van de zijde van de vroegere cliënt verkregen had, de nieuwe cliënt ongerechtvaardigd zou bevoordelen.

3.2.4. Als advocaten het beroep in groepsverband uitoefenen, zijn de artikelen 3.2.1. tot 3.2.3. van toepassing zowel op de groep in zijn geheel als op haar individuele leden.

3.3. Pactum de quota litis

3.3.1. De advocaat mag zijn honorarium niet vaststellen op basis van een "pactum de quota litis".

3.3.2. Met "pactum de quota litis" is bedoeld een overeenkomst aangaan tussen de advocaat en zijn cliënt vóór de beëindiging van de zaak, waarbij de cliënt zich verbindt aan de advocaat een bepaald deel van de opbrengst van de zaak te zullen uitkeren hetzij in geld hetzij in enig ander goed of waarde.

3.3.3. Als een dergelijk pactum wordt niet beschouwd de overeenkomst, waarbij het honorarium wordt bepaald in samenhang met het belang van het geschil met de behandeling waarvan de advocaat is belast, indien dat honorarium in overeenstemming is met een officieel tarief of is toegelaten door de bevoegde autoriteit waaronder de advocaat ressorteert.

3.4. Vaststelling van het honorarium

3.4.1. De advocaat moet zijn cliënt de nodige inlichtingen geven met betrekking tot het gevraagde honorarium en het bedrag ervan dient billijk en gerechtvaardigd te zijn.

3.4.2. Onverminderd een andere rechtsgeldige afspraak tussen de advocaat en zijn cliënt dient de wijze van berekening van het honorarium in overeenstemming te zijn met de voorschriften van de balie, waartoe de advocaat behoort. Als hij lid is van meer dan één balie, gelden de regels van die balie, waarmee de betrekkingen tussen de advocaat en zijn cliënt het nauwst verbonden zijn.

3.5. Voorschotten op honorarium en verschotten

Wanneer de advocaat een voorschot voor verschotten en honorarium verlangt, mag dat voorschot een redelijke raming van het honorarium en de verschotten, die de zaak waarschijnlijk zal gaan kosten, niet overschrijden. Bij gebrek aan betaling van een voorschot mag de advocaat ervan afzien de zaak te behandelen of er zich aan onttrekken, behoudens het bepaalde in artikel 3.1.4.

3.6. Verdeling van het honorarium met iemand die geen advocaat is

3.6.1. Behoudens het hieronder bepaalde is het de advocaat verboden zijn honorarium te delen met iemand die geen advocaat is.

3.6.2. De bepaling van artikel 3.6.1. is niet van toepassing op bedragen of vergoedingen die door een advocaat worden uitgekeerd aan de erfgenamen van een overleden advocaat of aan een advocaat, die zijn beroep neerlegt, ter zake van zijn introductie bij de cliënten als opvolger van die advocaat.

3.7. Rechtsbijstand

Indien de cliënt in aanmerking komt voor kosteloze rechtsbijstand of rechtsbijstand tegen verminderd tarief, is de advocaat verplicht hem daarvan in kennis te stellen.

3.8. Gelden van derden

3.8.1. Wanneer een advocaat te eniger tijd gelden ten behoeve van zijn cliënten of van derden (hieronder te noemen "gelden van derden") onder zich heeft, is hij verplicht de hiernavolgende regels in acht te nemen.

3.8.1.1. De gelden van derden dienen steeds gedeponereerd te blijven op een rekening bij een bank of soortgelijke instelling, die als zodanig door de overheid is toegelaten. Alle gelden van derden, die een advocaat ontvangt, moeten op een dergelijke rekening gestort worden, behalve in geval van een uitdrukkelijke of stilzwijgende machtiging van de cliënt om er een andere bestemming aan te geven.

3.8.1.2. Iedere op naam van de advocaat geopende rekening, die gelden van derden betreft, dient in het rekeningshoofd te vermelden dat de desbetreffende gelden gehouden worden ten behoeve van de cliënt(en) van de advocaat.

3.8.1.3. De rekeningen van de advocaat, waarop gelden van derden gestort worden, moeten permanent gedekt zijn voor tenminste het totale bedrag van gelden van derden, dat de advocaat onder zich heeft.

3.8.1.4. De gelden van derden moeten terstond beschikbaar zijn op verzoek van de cliënt of anders binnen een door de cliënt aanvaarde termijn.

3.8.1.5. Behoudens andersluidende wettelijke bepalingen of uitdrukkelijke dan wel stilzwijgende toestemming van de cliënt voor wie de betaling wordt verricht, mogen er uit gelden van derden geen betalingen voor rekening van een cliënt aan een derde worden gedaan, waaronder begrepen :

- a) betaling aan of voor een cliënt met gelden toebehorende aan een andere cliënt,
- b) het vooruit opnemen van honorarium door de advocaat.

3.8.1.6. De advocaat houdt een volledig en nauwkeurig rekeningoverzicht bij van alle verrichtingen betreffende gelden van derden, waarbij hij onderscheid maakt tussen de gelden van derden en andere bedragen, die hij onder zich heeft ; hij dient aan de cliënt op diens verzoek het hem toekomende over te maken.

3.8.1.7. De bevoegde autoriteiten van de lidstaten hebben het recht, onder eerbiediging van het beroepsgeheim, de bescheiden, die betrekking hebben op de gelden van derden, te controleren en te onderzoeken, teneinde zich ervan te overtuigen dat de regels die zij hebben vastgesteld behoorlijk worden nageleefd, alsmede om inbreuken op die regels te sanctioneren.

3.8.2. Behoudens het hiernavolgende en onverminderd het bepaalde in artikel 3.8.1. hierboven, moet de advocaat, die gelden van derden onder zich heeft in het kader van beroepsactiviteiten uitgeoefend in een andere lidstaat, de voorschriften naleven betreffende het deponeren en het boeken van gelden van derden, die toegepast worden door de balie van de lidstaat van herkomst waartoe hij behoort.

3.8.3. De advocaat, die zijn activiteiten uitoefent in een lidstaat van ontvangst, mag met toestemming van de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst en van die van ontvangst, uitsluitend de regels van de lidstaat van ontvangst inachtnemen, zonder gehouden te zijn de regels van de lidstaat van herkomst na te leven. In dat geval is de advocaat verplicht de nodige maatregelen te treffen om zijn cliënten ervan op de hoogte te stellen dat hij de regels naleeft die gelden in de lidstaat van ontvangst.

3.9. Verzekering voor beroepsaansprakelijkheid

3.9.1. De advocaat moet steeds binnen redelijke grenzen verzekerd zijn voor zijn beroepsaansprakelijkheid, daarbij rekening houdende met de aard en de omvang van de risico's, die hij uit hoofde van zijn praktijk loopt.

3.9.2. Uitzonderingen :

3.9.2.1. Behoudens hetgeen hierna volgt, is een advocaat, die praktijk uitoefent in een andere lidstaat, gehouden om aan de bepalingen te voldoen, die betrekking hebben op de verplichting zich te verzekeren voor beroepsaansprakelijkheid en die toepasselijk zijn in de lidstaat van herkomst.

3.9.2.2. Wanneer een advocaat, die gehouden is een beroeps- aansprakelijkheidsverzekering aan te gaan in de lidstaat van herkomst, praktijk uitoefent in een lidstaat van ontvangst, moet hij trachten een uitbreiding van die verzekering tot zijn beroepsactiviteiten in de lidstaat van ontvangst te verkrijgen.

3.9.2.3. Wanneer de regels van de lidstaat van herkomst de advocaat niet verplichten een dergelijke verzekering aan te gaan of wanneer de uitbreiding van de verzekering als bedoeld in artikel 3.9.2.2. onmogelijk blijkt te zijn, moet de advocaat niettemin zich verzekeren voor zijn beroepsactiviteiten in de lidstaat van ontvangst, ten behoeve van cliënten in die lidstaat van ontvangst, tot tenminste een zelfde bedrag als dit verplicht is voor de advocaten van de lidstaat van ontvangst, behalve als het hem onmogelijk is een dergelijke verzekering af te sluiten.

3.9.2.4. In geval een advocaat geen verzekering kan verkrijgen overeenkomstig de voorgaande regels, zal hij de nodige maatregelen moeten nemen om diegenen van zijn cliënten, die riskeren schade te lijden bij gebrek aan een verzekering, in te lichten.

3.9.2.5. De advocaat, die praktijk uitoefent in een lidstaat van ontvangst, mag met toestemming van de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst en van die van ontvangst uitsluitend de regels naleven, die gelden voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekering in de lidstaat van ontvangst. In dat geval is de advocaat gehouden de nodige maatregelen te nemen om zijn cliënten ervan op de hoogte te stellen dat zijn verzekering in overeenstemming is met de regels die gelden in de lidstaat van ontvangst.

4. VERHOUDING TOT DE RECHTER

4.1. Regels die gelden voor het optreden tegenover de rechter

De advocaat, die voor de rechter van een lidstaat verschijnt of die optreedt in een procedure voor een zodanige rechter, moet de gedragsregels naleven die aldaar gelden.

4.2. Contradictio karakter van de procedure

De advocaat dient onder alle omstandigheden het contradictio karakter van de procedures in acht te nemen. Hij mag geen contact opnemen met de rechter zonder tevoren de advocaat van de tegenpartij daaromtrent in te lichten. Hij mag geen stukken, nota's of andere bescheiden aan de rechter doen toekomen, zonder dat deze tijdig aan de advocaat van de tegenpartij zijn overgelegd.

Bovenstaande bepalingen gelden evenwel niet in niet-contradictoire procedures.

4.3. Eerbied voor de rechterlijke macht

Zonder afbreuk te doen aan de eerbied en de loyaliteit, die hij aan de rechter verschuldigd is, zal de advocaat de belangen van zijn cliënt verdedigen naar eer en geweten en op de wijze die hij de meest geschikte acht binnen de perken van de wet.

4.4. Onjuiste of misleidende inlichtingen

De advocaat mag nimmer de rechter bewust onjuiste of misleidende inlichtingen verstrekken, noch deze een moedwillig of foute of incorrecte indruk geven.

4.5. Toepasselijkheid t.o.v. arbiters en andere personen, die soortgelijke functies uitoefenen

De regels, die gelden voor de verhouding van de advocaat tot de rechter, zijn evenzeer toepasselijk op zijn betrekkingen met een arbiter, een deskundige of enig ander persoon, die er mede belast is, al dan niet occasioneel, de rechter of de arbiter bij te staan.

5. BETREKKINGEN TUSSEN ADVOCATEN ONDERLING

5.1. Confraterniteit

5.1.1. De confraterniteit vereist een vertrouwensrelatie tussen advocaten in het belang van de cliënt en om onnodige processen te voorkomen. De confraterniteit mag nooit de belangen van de advocaten tegenover de belangen van de rechtsbedeling en van de rechtzoekenden stellen.

5.1.2. De advocaat zal iedere advocaat van een andere lidstaat als beroepsgenoot erkennen ; hij zal zich tegenover hem confraterneel en loyaal gedragen.

5.2. Samenwerking tussen advocaten van verschillende lidstaten

5.2.1. Iedere advocaat, tot wie zich een advocaat uit een andere lidstaat wendt, is verplicht zich te onthouden van het aannemen van een zaak voor welke behandeling hij de bekwaamheid mist. Hij dient die advocaat alle medewerking te verlenen om het deze mogelijk te maken zich tot een andere advocaat te wenden, die in staat is de verwachte diensten te verlenen.

5.2.2. Wanneer advocaten van twee verschillende lidstaten samenwerken, zijn beiden verplicht rekening te houden met de verschillen, die mogelijk bestaan tussen hun rechtsstelsels, balies, bevoegdheden en beroepslichten.

5.3. Briefwisseling tussen advocaten

5.3.1. De advocaat, die aan een advocaat van een andere lidstaat een mededeling doet toekomen, die hij als "vertrouwelijk" of als "without prejudice/sans préjudice" beschouwd wil zien, dient zijn wil daartoe duidelijk bij de verzending van die mededeling te kennen te geven.

5.3.2. Indien het de geadresseerde niet mogelijk is de mededeling als "vertrouwelijk" of "without prejudice/sans préjudice" te beschouwen, moet hij haar aan de afzender terugsturen zonder de inhoud ervan bekend te maken.

5.4. Honorarium voor introducties

5.4.1. De advocaat mag van een andere advocaat of van enige derde geen honorarium, voorschot of enigerlei andere vergoeding vragen, noch aanvaarden, voor het doorverwijzen of aanbevelen van een cliënt.

5.4.2. De advocaat mag aan niemand een honorarium, voorschot of enigerlei andere vergoeding betalen als tegenprestatie voor de introductie van een cliënt.

5.5. Contact met tegenpartij

De advocaat mag met betrekking tot een bepaalde zaak geen rechtstreeks contact opnemen met iemand, van wie hij weet dat deze wordt vertegenwoordigd of bijgestaan door een andere advocaat, tenzij die andere advocaat zijn toestemming heeft gegeven en voorts op voorwaarde dat deze laatste op de hoogte wordt gehouden.

5.6. Verandering van advocaat

5.6.1. Een advocaat mag een andere advocaat slechts opvolgen in een bepaalde zaak, nadat hij deze daarvan in kennis heeft gesteld en zich ervan vergewist heeft dat maatregelen zijn getroffen voor de betaling van het honorarium en van de verschotten, die aan zijn voorganger verschuldigd zijn, behoudens het bepaalde in artikel

5.6.2. hieronder. Deze verplichting maakt echter de advocaat niet persoonlijk aansprakelijk voor de betaling van het honorarium en de verschotten van zijn voorganger.

5.6.2. Indien in het belang van de cliënt dringende maatregelen moeten worden getroffen, voordat de in artikel 5.6.1. genoemde voorwaarden vervuld kunnen worden, mag de advocaat zulke maatregelen treffen, op voorwaarde dat hij zijn voorganger daarvan onmiddellijk in kennis stelt.

5.7. Financiële aansprakelijkheid

In de beroepsmatige betrekkingen tussen advocaten van balies van verschillende lidstaten is de advocaat die een zaak aan een correspondent toe- vertrouwt of deze raadpleegt - tenzij hij zich ertoe beperkt een andere advocaat aan te bevelen of deze bij een cliënt te introduceren - persoonlijk verplicht tot betaling van het honorarium, de onkosten en verschotten, die verschuldigd zijn aan de buitenlandse correspondent, zelfs indien de cliënt insolvent is.

De betrokken advocaten mogen echter bij het begin van hun samenwerking een bijzondere afspraak hierover maken. Bovendien mag de opdrachtgevende advocaat te allen tijde zijn persoonlijke aansprakelijkheid beperken tot het bedrag aan honorarium, onkosten en verschotten, verschuldigd vóór zijn kennisgeving aan de buitenlandse advocaat dat hij verdere aansprakelijkheid voor de toekomst afwijst.

5.8. Opleiding van jonge advocaten

Teneinde de samenwerking en het onderling vertrouwen tussen de advocaten van de verschillende lidstaten te versterken uiteraard in het belang van de cliënten, is het noodzakelijk een betere kennis van de wetten en procedureregels, die in de verschillende lidstaten gelden, te bevorderen.

Daartoe zal de advocaat, in het kader van zijn algemene beroepsplicht jongeren op te leiden, de noodzaak ook jonge advocaten uit andere lidstaten op te leiden in overweging nemen.

5.9. Geschillen tussen advocaten van verschillende lidstaten

5.9.1. Indien een advocaat van mening is dat een advocaat van een andere lidstaat een gedragsregel heeft geschonden, moet hij hem daarop wijzen.

5.9.2. Wanneer zich enig persoonlijk geschil van professionele aard voordoet tussen advocaten van verschillende lidstaten, moeten zij eerst trachten dat geschil in der minne op te lossen.

5.9.3. Alvorens een procedure tegen een advocaat van een andere lidstaat aan te spannen ter zake van een geschil, bedoeld in artikel 5.9.1. en 5.9.2., dient de advocaat de balies, waartoe de beide advocaten behoren, op de hoogte te stellen, teneinde de desbetreffende balies in staat te stellen een minnelijke schikking tot stand te brengen.

MEMORIE VAN TOELICHTING EN COMMENTAAR OP DE GEDRAGSCODE VOOR DE ADVOCATEN VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAP

Deze memorie van toelichting is op verzoek van het permanent comité van de C.C.B.E. opgesteld door de werkgroep "gedragscode", die de Code zelf had geredigeerd. Zij beoogt de ratio van de bepalingen van deze Code toe te lichten, de problemen, die zij pogen op te lossen, te verduidelijken, in het bijzonder in het kader van de grensoverschrijdende activiteiten, en de bevoegde autoriteiten van de lidstaten behulpzaam te zijn bij het toepassen van de Code. Zij heeft evenwel geen enkele bindende kracht bij de uitlegging van deze Code.

De originele teksten van de Code zijn in de Franse en Engelse taal geredigeerd. De vertalingen in de andere talen van de Gemeenschap worden verzorgd onder het toezicht van de desbetreffende nationale delegaties.

1. INLEIDING

1.1. De taak van de advocaat

De Verklaring van Perugia, aangenomen door de C.C.B.E. in 1977, formuleerde de grondbeginselen van een gedragscode, die van toepassing dienen te zijn op de advocaten van de Europese Gemeenschap. De bepalingen van artikel 1.1. bevestigen de Verklaring van Perugia omtrent de rol van de advocaat in de maatschappij, wat de basis vormt voor de regels, die bepalend zijn voor het vervullen van die rol.

De aard van de gedragsregels

Deze bepalingen herhalen in hoofdzaak de toelichtingen, vermeld in de Verklaring van Perugia, over de aard van de gedragsregels en tonen aan dat de bijzondere regels, die afhangen van specifieke plaatselijke omstandigheden, niettemin op dezelfde waarden berusten.

1.2. De doelstellingen van de gedragscode

De bepalingen van dit artikel zetten de ontwikkeling uiteen van de beginselen van de Verklaring van Perugia tot een gedragscode, die op de gehele Gemeenschap van toepassing is, met een speciale verwijzing naar de grensoverschrijdende activiteiten, zoals gedefinieerd in artikel 1.5.

De bepalingen van artikel 1.3.2. brengen de bedoelingen van de C.C.B.E. tot uitdrukking ten aanzien van de essentiële bepalingen van de Code.

1.3. Toepassingsgebied ratione personae

De regels zijn bestemd om te worden toegepast op alle advocaten van de Europese Gemeenschap, zoals deze worden omschreven in de Richtlijn van 1977 betreffende het verlenen van diensten. Die definitie omvat de advocaten van de lidstaten, die laatstelijk op het Verdrag zijn aangesloten, waarvan de namen - via een

amendement - aan de Richtlijn zijn toegevoegd. Zij zijn dientengevolge van toepassing op alle advocaten, die in de C.C.B.E. vertegenwoordigd zijn, te weten :

België (Avocat/Advocaat/Rechtsanwalt), Denemarken (Advokat), Bondsrepubliek Duitsland (Rechtsanwalt), Spanje (Abogado), Frankrijk (Avocat), Griekenland (Dikigoros), Ierland (Barrister – Solicitor), Italië (Avvocato – Procuratore), Luxemburg (Avocat – Avoué), Nederland (Advocaat), Portugal (Advogado) en in het Verenigd Koninkrijk (Advocate - Barrister – Solicitor).

Hoewel de bevoegdheid van de C.C.B.E. zich slechts uitstrekt tot de lidstaten, hebben vertegenwoordigers van andere Europese Staten, die de positie van waarnemer hebben en geen lid zijn van de Gemeenschap (Oostenrijk, Noorwegen, Zweden, Zwitserland, Finland en Cyprus) deelgenomen aan de opstelling van de Code. De bepalingen van deze laatste lijken te kunnen worden aanvaard door deze Staten en gehoopt wordt dat de Code tussen hen en de lidstaten langs de weg van afspraken toegepast zal kunnen worden.

Evenzeer hoopt men dat de Code aanvaard zal worden door de advocaten van andere al dan niet Europese Staten en dus op dezelfde wijze zou worden toegepast in de betrekkingen met die Staten.

1.4. Toepassingsgebied ratione materiae

De gedragsregels zijn rechtstreeks toepasselijk wat betreft de "grensoverschrijdende activiteiten" van de advocaten van de Europese Gemeenschap (zie onder 1.4. de mogelijke uitbreiding in de toekomst tot advocaten van andere landen).

De definitie van "grensoverschrijdende activiteiten" omvat bv.:

- de contacten in een Staat A, zelfs betreffende een probleem van intern recht, tussen een advocaat van Staat A en een advocaat van Staat B ;
- alle activiteiten van een advocaat van Staat A in Staat B, zelfs die de vorm hebben van mededelingen, die van Staat A naar Staat B worden gezonden.

Daarentegen strekt de definitie zich niet uit tot contacten tussen advocaten van Staat A binnen Staat A, naar aanleiding van een zaak die Staat B betreft, indien geen enkele van hun professionele activiteiten in Staat B plaatsheeft.

1.5. Definities

Dit artikel geeft een definitie van drie in de Code gebruikte uitdrukkingen : "lidstaat van herkomst", "lidstaat van ontvangst" en "bevoegde autoriteit".

De verwijzing naar een "lidstaat" omvat mede - in voorkomend geval - de afzonderlijke rechtssystemen binnen die Staat, die op enig gebied eigen regels hebben.

De verwijzing naar "de balie" of "de beroepsorganisatie", waarvan de advocaat lid is, duidt de balie of de beroepsorganisatie aan, die het disciplinair toezicht over de advocaat uitoefent.

De uitdrukking "waarin de advocaat een grensoverschrijdende activiteit uitoefent" moet worden uitgelegd in het licht van de definitie van de grensoverschrijdende activiteiten, die gegeven wordt in artikel 1.5. en in het bijzonder in paragraaf b.

2. ALGEMENE BEGINSLEN

2.1. Onafhankelijkheid

Dit artikel bevestigt opnieuw het algemeen beginsel, vervat in de Verklaring van Perugia.

2.2. Vertrouwen en persoonlijke integriteit

Dit artikel bevestigt eveneens opnieuw een algemeen beginsel, vervat in de Verklaring van Perugia.

2.3. Het beroepsgeheim

Deze tekst bevestigt opnieuw in artikel 2.3.1. de algemene beginselen, vervat in de Verklaring van Perugia en erkend door het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap in de zaak AM & S (157/79).

Vervolgens wordt in artikel 2.3.2. een speciale regel uitgewerkt met betrekking tot de bescherming van het beroepsgeheim.

Artikel 2.3.2. formuleert de basisverplichtingen.

Artikel 2.3.3. stelt vast, dat deze verplichting blijft voortbestaan, wanneer de advocaat de belangen van zijn cliënt niet langer behartigt. Artikel 2.3.4. legt vast dat de verplichting niet alleen op de advocaat rust, maar dat deze het beroepsgeheim in acht moet doen nemen door allen, die op zijn kantoor werkzaam zijn.

2.4. Het inachtnemen van de gedragsregels van andere balies

Artikel 4 van de Richtlijn van 1977 betreffende de dienst- verlening bevestigt de regels, die moeten worden nageleefd door een advocaat van een lidstaat in geval van dienstverlening in een andere lidstaat volgens artikel 59 van het Verdrag, te weten :

1. De activiteiten die betrekking hebben op de vertegenwoordiging en de verdediging van een cliënt voor een rechterlijk college of tegenover de overheid worden in iedere lidstaat van ontvangst uitgeoefend onder de voorwaarden, die voor de in die Staat gevestigde advocaten zijn bepaald, met uitsluiting van iedere voorwaarde betreffende woonplaats of inschrijving bij een beroepsorganisatie in bedoelde Staat.
2. Bij het uitoefenen van deze activiteiten neemt de advocaat de beroepsregels van de lidstaat van ontvangst in acht, onverminderd de verplichtingen die op hem rusten in de lidstaat van herkomst.
3. Wanneer de activiteiten in het Verenigd Koninkrijk worden uitgeoefend, worden onder "de beroepsregels van de lidstaat van ontvangst" verstaan de regels voor de "solicitor", indien bedoelde activiteiten niet zijn voorbehouden aan "barristers" of "advocates". In het tegenovergestelde geval zijn de beroepsregels betreffende deze laatste van toepassing. De "barristers" uit Ierland zijn echter steeds onderworpen aan de beroepsregels van de "barristers" en "advocates" van het Verenigd Koninkrijk. Wanneer de activiteiten worden uitgeoefend in Ierland, worden onder "beroepsregels van de lidstaat van ontvangst" verstaan die van de "barristers", voor zover het beroepsregels betreft, die het mondeling voordragen van een zaak bij een rechterlijk college regelen. In alle andere gevallen zijn de beroepsregels van de "solicitor" van toepassing. Echter zijn de "barristers" en "advocates" uit het Verenigd Koninkrijk steeds onderworpen aan de beroepsregels van de "barristers" in Ierland.
4. Voor het uitoefenen van andere activiteiten dan die bedoeld in paragraaf 1, blijft de advocaat onderworpen aan de voorwaarden en beroepsregels van de lidstaat van herkomst, onverminderd de eerbiediging van de regels, ongeacht hun oorsprong, die het beroep regelen in de lidstaat van ontvangst, met name die betreffende de onverenigbaarheid van het uitoefenen van de werkzaamheden van advocaat met het verrichten van andere werkzaamheden in die lidstaat, het beroepsgeheim, de confraternele betrekkingen, het verbod van het verlenen van bijstand door dezelfde advocaat aan partijen met een tegenstrijdig belang en de publiciteit.

Die regels zijn slechts van toepassing als zij door een advocaat, die niet in de lidstaat van ontvangst is gevestigd, nageleefd kunnen worden en voor zover hun naleving objectief gerechtvaardigd is om in die Staat de correcte

uitoefening van de werkzaamheden van de advocaat, de waardigheid van het beroep en het inachtnemen van de onverenigbaarheden te waarborgen.

In de gevallen, waarin de Richtlijn niet voorziet, valt de verplichting van de advocaat om volgens het communautaire recht de regels van de andere balies in acht te nemen onder de uitlegging van de bepalingen van het Verdrag of van iedere andere toepasselijke Richtlijn. Eén van de hoofddoelstellingen van de Code is het reduceren en zo mogelijk het elimineren van de problemen, die kunnen ontstaan uit twee stelsels van gedragsregels, dat wil zeggen uit de toepassing op een bepaalde situatie van twee of meer nationale, eventueel niet met elkaar overeenstemmende regels (zie artikel 1.3.1.).

2.5. Onverenigbaarheden

Er bestaan zowel binnen de Staten als tussen Staten verschillen in de omvang van de onverenigbaarheden, bij voorbeeld op het gebied van handelsactiviteiten. De algemene ratio, die de basis vormt van de regels betreffende de onverenigbaarheden, is de bescherming van de advocaat tegen alles wat zijn onafhankelijkheid of zijn rol in de rechtsbedeling zou kunnen beïnvloeden. De wezenlijke verschillen zijn een afspiegeling van verschillende plaatselijke omstandigheden, van een verschillend beeld van de taak van de advocaat en van verschillende technieken bij de wetgeving.

Er bestaat bij voorbeeld soms een absoluut verbod om bepaalde activiteiten uit te oefenen, terwijl die activiteiten elders zijn toegelaten, mits specifieke regels ter waarborging van de onafhankelijkheid van de advocaat in acht worden genomen.

De artikelen 2.5.2. en 3 bevatten bepalingen betreffende bepaalde omstandigheden, waarin een advocaat van een lidstaat grensoverschrijdende activiteiten (zoals bedoeld in artikel 1.5.) uitoefent in een Staat van ontvangst, terwijl hij niet bij een balie in die Staat van ontvangst is ingeschreven.

Artikel 2.5.2. legt de advocaat de verplichting op de regels betreffende de onverenigbaarheden van de Staat van ontvangst in acht te nemen, wanneer hij is belast met de vertegenwoordiging of de verdediging van een cliënt voor een rechtscollege of tegenover de overheid. De regel is van toepassing ongeacht de vraag of de advocaat in de Staat van ontvangst gevestigd is.

Anderzijds schrijft artikel 2.5.3. het inachtnemen van de regels van de Staat van ontvangst aangaande de onverenigbaarheden in de andere veronderstelde gevallen voor, maar alleen wanneer de advocaat, die in een lidstaat gevestigd is, rechtstreeks wenst deel te nemen aan commerciële activiteiten of andere activiteiten, die geen verband houden met de rechtsbeoefening.

2.6. Persoonlijke publiciteit

De term "persoonlijke publiciteit" dekt de publiciteit, die zowel door advocaten in groepsverband als door advocaten individueel gemaakt wordt, in tegenstelling tot de functionele publiciteit, die door de balies georganiseerd wordt voor al hun leden. De regels betreffende de persoonlijke publiciteit verschillen aanzienlijk van lidstaat tot lidstaat.

In sommige van hen is iedere persoonlijke publiciteit verboden, in andere is of wordt het verbod beduidend verzacht.

Vandaar dat artikel 2.6. niet poogt een algemeen beginsel te poneren.

Artikel 2.6.1. verbiedt de advocaat persoonlijke publiciteit te bedrijven of te zoeken daar waar deze publiciteit aan de plaatselijke advocaten verboden is. Daarenboven moet de advocaat de regels, die door zijn eigen balie zijn vastgesteld, inachtnemen.

Artikel 2.6.2. bevat bepalingen die ertoe strekken de vaststelling van de plaats waar de publiciteit geacht wordt te zijn bedreven te verduidelijken. Bij voorbeeld : een advocaat, die het recht heeft publiciteit te maken in zijn lidstaat van herkomst kan een advertentie plaatsen in een krant die in die Staat verschijnt en bestemd is voor de lezers in die Staat, zelfs als bepaalde exemplaren in een andere lidstaat verspreid worden waar advocaten niet gerechtigd zijn publiciteit te bedrijven.

Daarentegen mag hij geen advertentie plaatsen in een krant, die geheel of hoofdzakelijk verspreid wordt in een gebied waar de persoonlijke publiciteit voor advocaten verboden is.

2.7. Belang van de cliënt

Dit artikel legt de nadruk op het algemeen beginsel, dat de advocaat de belangen van zijn cliënt boven die van zichzelf en van de advocaten in het algemeen moet plaatsen.

3. VERHOUDING TOT DE CLIENT

3.1. Begin en einde van de betrekkingen met de cliënt

Artikel 3.1.1. beoogt vast te leggen, dat er tussen de advocaat en zijn cliënt betrekkingen worden gevestigd en gehandhaafd en dat de advocaat in feite zijn instructies ontvangt van zijn cliënt, zelfs als die instructies worden overgebracht door een behoorlijk gemachtigde tussenpersoon. De advocaat draagt de verantwoordelijkheid voor het controleren van de bevoegdheden van de tussenpersoon en de wensen van de cliënt.

Artikel 3.1.2. behandelt de wijze waarop de advocaat zijn plichten dient te vervullen. De bepaling, dat hij een persoonlijke aansprakelijkheid draagt voor de uitvoering van de hem gegeven instructies, betekent dat hij die verantwoordelijkheid niet uit de weg mag gaan door haar aan anderen te delegeren, maar deze regel belet hem niet te trachten zijn wettelijke aansprakelijkheid te beperken voor zover die beperking door de wet of de beroepsregels is toegestaan.

Artikel 3.1.3. legt een beginsel vast, dat in het bijzonder van toepassing is op de grensoverschrijdende activiteiten. Bij voorbeeld als een advocaat, die belast wordt met een zaak voor rekening van een advocaat of een cliënt van een andere Staat, mogelijkerwijze niet op de hoogte is van de toepasselijke wet of praktijk ; of als de advocaat een zaak te behandelen krijgt die onder toepassing valt van de wet van een andere Staat waarvan hij niet op de hoogte is.

Een advocaat heeft in het algemeen het recht een zaak van meet af aan te weigeren, maar artikel 3.1.4. bepaalt dat, zodra hij de zaak op zich heeft genomen, hij verplicht is de behandeling ervan niet te beëindigen zolang hij er zich niet van vergewist heeft dat de belangen van zijn cliënt beveiligd zijn.

3.2. Tegenstrijdige belangen

De bepalingen van artikel 3.2.1. beletten een advocaat niet op te treden voor twee of meer cliënten, mits hun belangen niet tegenstrijdig zijn en er geen ernstig risico bestaat dat er een conflict zal rijzen. Een advocaat, die optreedt voor twee of meer cliënten, moet de behandeling van de zaak van alle betrokken cliënten opgeven, indien uiteindelijk een conflict rijst of het risico van een schending van het beroepsgeheim ontstaat, dan wel nieuwe omstandigheden zijn onafhankelijkheid dreigen aan te tasten.

Niettemin kunnen zich gevallen voordoen waarin - als er een geschil rijst tussen twee of meer cliënten die dezelfde advocaat hebben - het gepast voorkomt dat deze tracht het geschil bij te leggen door te bemiddelen. Die gevallen zijn een gewetenszaak voor de advocaat die, als hij het geraden acht, de situatie aan de betrokken cliënten kan uitleggen, hun toestemming verkrijgen en trachten het conflict als bemiddelaar tot oplossing te brengen. Indien deze poging mislukt, moet de advocaat zijn optreden voor alle betrokken cliënten beëindigen.

Artikel 3.2.4. breidt de toepassing van de voorafgaande bepalingen uit tot de advocaten in groepsverband. Zo zal een advocatenkantoor de behandeling van een zaak moeten staken, als er een conflict rijst tussen twee cliënten van hetzelfde kantoor, zelfs wanneer verschillende advocaten van dat kantoor voor ieder van de cliënten optreden.

Echter mogen bij wijze van uitzondering de Engelse barristers, die hun beroep uitoefenen in "chambers" optreden voor cliënten die tegenstrijdige belangen hebben.

3.3. Pactum de quota litis

De bepalingen van dit artikel geven een situatie weer die in alle lidstaten dezelfde is. Een niet gereguleerde overeenkomst waarbij het honorarium een vast percentage vormt (pactum de quota litis), is in strijd met een goede rechtsbedeling, omdat zij speculaties aanmoedigt en kan leiden tot misbruik.

Deze bepalingen strekken er echter niet toe te verbieden afspraken te handhaven of te maken op grond waarvan het honorarium afhankelijkheid is van het resultaat van de zaak of van haar succes zal afhangen, mits dergelijke

afspraken aan een reglementering of een controle worden onderworpen, die de bescherming van de cliënt en de goede rechtsbedeling waarborgen.

3.4. Vaststellen van het honorarium

Art 3.4.1. legt een algemeen beginsel vast omtrent het geven van inlichtingen betreffende het honorarium van de advocaat alsook een regel volgens dewelke het bedrag daarvan billijk en gerechtvaardigd moet zijn.

Art 3.4.2. gaat over de procedure ter controle van de honoraria. In sommige lidstaten is deze procedure onderworpen aan de nationale wet of aan gedragsregels onder controle van de deken of stafhouder of van een andere autoriteit. Artikel 3.4.2. past de regels toe van de balie waartoe de advocaat behoort (zie artikel 1.6. hierboven), behoudens een afwijkende afspraak tussen de advocaat en zijn cliënt, en mits die afspraak in overeenstemming is met de toepasselijke wetten en gedragsregels. Het artikel voorziet in een regel betreffende de toepasselijke wet in geval de advocaat tot meer dan één balie behoort.

3.5. Voorschotten op honorarium en verschotten

Art 3.5. geeft aan dat een advocaat een voorschot mag verlangen op zijn honorarium, maar schrijft daarbij voor dat dat voorschot beperkt moet blijven tot een redelijke schatting ervan (zie art 3.1.4. betreffende het recht zich aan een zaak te onttrekken).

3.6. Verdeling van honoraria met iemand die geen advocaat is

In bepaalde lidstaten hebben de advocaten het recht zich te associëren met beoefenaren van al dan niet juridische beroepen. De bepalingen van artikel 3.6.1. hebben niet ten doel de verdeling van honoraria in een dergelijke vaste vorm van associatie te verhinderen en evenmin een verdeling van honoraria te verhinderen tussen advocaten die onderworpen zijn aan de onderhavige gedragscode (zie artikel 1.4. hierboven) en andere "advocaten", bij voorbeeld van Staten die geen lid zijn van de Gemeenschap of andere juristen in de lidstaten, zoals notarissen of "conseils juridiques".

3.7. Rechtsbijstand

Art 3.7. schrijft de advocaat voor zijn cliënt in kennis te stellen van de mogelijkheid voor hem gratis rechtsbijstand te verkrijgen. Er bestaan zeer uiteenlopende bepalingen in de lidstaten over de mogelijkheid van rechtsbijstand. Daarom moet de advocaat bij zijn grensoverschrijdende activiteiten er goed op letten dat de toepasselijke bepalingen van de nationale wet kunnen afwijken van die waarmee hij bekend is.

3.8. Gelden van derden

Art 3.8.1. is een weergave van de Aanbeveling, die door de C.C.B.E. te Brussel werd aangenomen in november 1985, over de noodzaak van een minimale reglementering, die de controle en het beschikken over gelden van derden, die de advocaten in de Gemeenschap onder zich hebben, waarborgt.

In bepaalde lidstaten zijn dergelijke reglementeringen nog niet ingevoerd voor de interne betrekkingen. Artikel 3.8.1.2.-7 stelt de minimale bepalingen vast die in acht genomen moeten worden, zonder tussen te komen in nationale stelsels, die een vollediger of strengere bescherming van gelden van derden bieden. De bepalingen van de artikelen 3.8.2. en 3.8.3. behandelen de vragen die rijzen wanneer de op gelden van derden toepasselijke regels onder meer dan één lidstaat vallen.

3.9. Verzekering beroepsaansprakelijkheid

Artikel 3.9.1. is een weergave van een aanbeveling, die eveneens door de C.C.B.E. te Brussel in november 1985

werd aangenomen, betreffende de noodzaak voor alle advocaten van de Gemeenschap verzekerd te zijn tegen de risico's van beroepsaansprakelijkheid. In enkele lidstaten bestaat deze verplichting nog niet voor de interne betrekkingen.

Art 3.9.2. gaat over vragen die rijzen wanneer de te verzekeren aansprakelijkheden onder meer dan één lidstaat ressorteren.

4. VERHOUDING TOT DE RECHTER

4.1. Regels die gelden voor het optreden tegenover de rechter

Dit artikel bepaalt dat een advocaat zich moet houden aan de regels van de rechterlijke instantie waarvoor hij optreedt.

4.2. Contradictoir karakter van de procedure

Dit artikel past het algemeen beginsel toe volgens hetwelk een advocaat in contradictoire procedures niet mag trachten een ongerechtvaardigd voordeel op zijn tegenpartij te behalen, bij voorbeeld door het opnemen van eenzijdig contact met de rechter. Uitzondering wordt gemaakt in het geval dat de op de zaak toepasselijke regels van procedure het anders bepalen (zie ook artikel 4.5.).

4.3. Eerbied voor de rechterlijke macht

Dit artikel legt het noodzakelijk evenwicht vast tussen enerzijds de aan de rechterlijke macht en de wet verschuldigde eerbied en anderzijds de verdediging van de belangen van de cliënt.

4.4. Onjuiste of misleidende inlichtingen

Dit artikel is een toepassing van het beginsel dat de advocaat nimmer de rechter bewust mag misleiden. Een dergelijke bepaling is nodig om het vertrouwen tussen de rechters en de advocaten vast te leggen.

4.5. Toepasselijkheid t.a.v. arbiters en andere personen die soortgelijke functies uitoefenen

Dit artikel breidt de voorafgaande bepalingen uit tot personen of organen die rechterlijke of quasi-rechterlijke functies uitoefenen.

5. BETREKKINGEN TUSSEN ADVOCATEN ONDERLING

5.1. Confraterniteit

De bepalingen van dit artikel, die gebaseerd zijn op de Verklaring van Perugia, onderstrepen dat het van algemeen belang is dat de advocaten onderling een geest van vertrouwen en samenwerking handhaven. Maar de regel rechtvaardigt niet dat de beroepsbelangen zich verzetten tegen die van de rechtsbedeling of de cliënten (zie ook artikel 2.7.).

5.2. Samenwerking tussen advocaten van verschillende lidstaten

Deze bepaling werkt eveneens een beginsel uit, dat voorkomt in de Verklaring van Perugia en dat beoogt misverstanden te vermijden in de betrekkingen tussen advocaten van verschillende lidstaten.

5.3. Briefwisseling tussen advocaten

In sommige lidstaten worden de mededelingen van advocaten aan elkaar, hetzij schriftelijk, hetzij mondeling, als vertrouwelijk beschouwd. Dat betekent dat advocaten aanvaarden dat die mededelingen niet aan derden mogen worden onthuld en geen kopieën ervan aan de cliënten van de advocaten mogen ter hand gesteld worden. Dit beginsel wordt erkend in België, Frankrijk, Griekenland, Italië, Luxemburg, Portugal en Spanje. Dergelijke mededelingen, wanneer zij schriftelijk zijn, dragen zeer vaak de vermelding "vertrouwelijk" of "sous la foi du Palais".

In het Verenigd Koninkrijk en in Ierland is het begrip "vertrouwelijk" iets anders, omdat het geen betrekking heeft op dergelijke mededelingen van advocaten aan elkaar, maar op de rechten en de plichten van de advocaat om het geheim te bewaren van de zaken van zijn cliënt.

Maar de mededelingen tussen advocaten die beogen een geschil uit de weg te ruimen, worden door de rechter in het algemeen als bewijsmiddel verworpen en de advocaat mag niet proberen ze als bewijs te gebruiken. Als een advocaat wenst aan te duiden dat hij een geschrift als vertrouwelijk beschouwt, moet hij duidelijk aangeven dat het "without prejudice" (sans préjudice) wordt toegezonden. Dat betekent dat de brief de rechten van de cliënt in het geschil geheel voorbehoudt.

In Denemarken moet als regel de advocaat zijn cliënt op de hoogte houden van iedere belangrijke correspondentie die uitgaat van een andere, voor de tegenpartij optredende, advocaat ; in de praktijk maakt hij fotokopieën. De regel is van toepassing ongeacht de vraag of de brief is voorzien van de vermelding "without prejudice" of "vertrouwelijk". Bij wijze van uitzondering mogen de advocaten in overleg treden - in principe alleen mondeling - om te trachten in der minne een regeling te treffen, waarbij wederzijds wordt erkend dat zulke mededelingen een vertrouwelijk karakter moeten bewaren en niet aan de cliënt zullen worden bekend gemaakt. Een advocaat is niet wettelijk gebonden aan het vertrouwelijk karakter van een dergelijke mededeling, maar een schending ervan zou tot gevolg hebben dat hij voortaan niet meer bij zo een vertrouwelijke uitwisseling van briefwisseling en mededelingen betrokken zou worden. Sommige advocaten wensen dergelijke mededelingen in welke vorm ook niet te ontvangen, zonder het recht te hebben hun cliënt op de hoogte te brengen ; in dat geval moeten zij de andere advocaat daarvan in kennis stellen, voordat deze hun een vertrouwelijke mededeling doet. Eveneens wordt als regel algemeen toegelaten dat alle correspondentie tussen advocaten vrijelijk in rechte mag worden overgelegd. Evenwel als de correspondentie de vermelding "without prejudice" of bij gebreke daarvan kennelijk een vertrouwelijk karakter draagt, kan de rechter haar verwerpen en de advocaat, die haar heeft overgelegd, zal geacht worden een inbreuk op de gedragsregels te hebben gepleegd.

In Nederland mogen de mededelingen van advocaten onderling niet gebruikt worden, tenzij het belang van de cliënt het vereist en slechts na voorafgaand overleg met de advocaat van de tegenpartij. Indien een dergelijk overleg niet tot een oplossing van het probleem leidt, moet het oordeel van de stafhouder worden ingewonnen, alvorens overlegging aan de rechter plaatsvindt. De inhoud van onderhandelingen tussen advocaten mag niet aan de rechter worden geopenbaard zonder toestemming van de advocaat van de tegenpartij, tenzij de mogelijkheid om dat te doen uitdrukkelijk was voorbehouden op het ogenblik waarop het voorstel werd geformuleerd. Er

bestaat echter geen algemene regel die de advocaat verbiedt kopieën van dergelijke mededelingen aan zijn cliënt te zenden.

In Duitsland zijn de mededelingen van advocaten aan elkaar niet vertrouwelijk. De advocaat is verplicht ze aan zijn cliënt door te geven en ze mogen als bewijs in rechte worden toegelaten. Deze verschillen doen vele misverstanden tussen advocaten van verschillende lidstaten ontstaan. Daarom moeten de advocaten er bijzonder op bedacht zijn de basis, waarop zij corresponderen, te verduidelijken. Meer in het bijzonder moet de advocaat, die een vertrouwelijke brief wil zenden aan een andere advocaat in een lidstaat waar de regels mogelijk anders zijn dan in de zijne, zich van tevoren ervan vergewissen, dat deze advocaat de brief als vertrouwelijk zal kunnen accepteren.

5.4. Honorarium voor introducties

Dit artikel bepaalt dat een advocaat geen betaling mag doen, noch ontvangen voor het enkel introduceren van een cliënt. Een tegengestelde praktijk zou het risico in zich dragen het beginsel van de vrije advocatenkeuze voor de cliënt te overtreden of het belang van de cliënt om te worden aanbevolen aan de advocaat, die zijn belang het beste kan dienen, in het gedrang kunnen brengen. De regel belet niet afspraken te maken omtrent een verdeling van honoraria tussen advocaten op een passende basis (zie ook artikel 3.6.).

In enkele lidstaten mogen advocaten in bepaalde gevallen een commissie ontvangen, mits :

- a. de belangen van de cliënt gewaarborgd zijn ;
- b. deze er volledig over wordt ingelicht ;
- c. deze ermee akkoord is gegaan.

In een dergelijk geval vertegenwoordigt het inhouden van de commissie een deel van de beloning van de advocaat voor de aan de cliënt bewezen dienst en valt zij niet onder het verbod van honorarium voor een introductie, dat bedoeld is om clandestiene commissies te verhinderen.

5.5. Contact met tegenpartij

De bepaling, vervat in dit artikel, geeft een eenstemmig aanvaard beginsel weer ; zij beoogt de confraterniteit tussen de advocaten te waarborgen en iedere poging te voorkomen een ongerechtvaardigd voordeel op de cliënt van de andere advocaat te verkrijgen.

5.6. Verandering van advocaat

Dit artikel heeft ten doel de behoorlijke overdracht van de zaken te garanderen in geval van verandering van advocaat. Het geeft een beginsel weer, dat in alle lidstaten gemeen goed is, namelijk dat de advocaat, die een andere opvolgt, zich er over moet bezorgd maken, dat het honorarium van zijn voorganger wordt voldaan. Dit wordt echter niet als een algemene verplichting voorgeschreven, maar wordt veeleer beschouwd als de plicht zich ervan te vergewissen, dat te dieneinde passende maatregelen zijn genomen.

5.7. Financiële aansprakelijkheid

De bepalingen van dit artikel zijn in hoofdzaak een weergave van die welke waren vervat in de Verklaring van Perugia. Misverstanden met betrekking tot de financiële aansprakelijkheid doen zich herhaaldelijk voor tussen advocaten van de verschillende lidstaten. Het is van belang dat de advocaat, die zijn persoonlijke aansprakelijkheid jegens zijn buitenlandse correspondent wenst uit te sluiten of te beperken, met deze bij het begin van hun relatie een duidelijke afspraak maakt.

5.8. Opleiding van jonge advocaten

Het artikel bevat een aansporing die de algemene verplichting van de advocaten van de Europese Gemeenschap

onderstreept om te waarborgen dat de toekomstige advocaten-generaties van iedere lidstaat de wetten en de procesgang in de andere staten leren kennen.

5.9. Geschillen tussen advocaten van verschillende lidstaten

Een advocaat mag tegen een advocaat van een andere lidstaat alle rechtsvorderingen instellen die de wet hem toekent. Het is echter gewenst, dat, als een schending van een gedragsregel of een geschil van professionele aard in het geding is, de mogelijkheden van een minnelijke schikking vóór het instellen van enige gerechtelijke actie tot het uiterste worden beproefd, zo nodig met de hulp van de betrokken balies.

